

પરિપત્ર:

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટસ વિદ્યાશાખાનાં અભ્યાસક્રમ ચલાવતી તમામ કોલેજોનાં આચાર્યશ્રીઓને સવિનય જણાવવાનું કે આર્ટસ વિદ્યાશાખા હેઠળનો NEP-૨૦૨૦ અંતર્ગતનો સમાજશાસ્ત્ર વિષય (બી.એ. સોશ્યોલોજી વિથ ઓનર્સ) સેમેસ્ટર-૧ના અભ્યાસક્રમમાં રિવાઈઝડ પેપર સ્ટાઈલ (SOP, શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત સરકારની ગાઈડલાઈન્સ પ્રમાણે) જેની સાથેનો ૨૦૨૩-૨૪નો અભ્યાસક્રમ આ સાથે સામેલ છે. જે આપને વિદિત થાય.

માનનીય કુલપતિશ્રીની મંજૂરી અનુસાર સદર અભ્યાસક્રમ શૈક્ષણિક વર્ષ જુન, ૨૦૨૩ થી અમલવારી કરવાની રહે છે. આર્ટસ વિદ્યાશાખાનાં અભ્યાસક્રમ ચલાવતી તમામ સંલગ્ન કોલેજો ધ્વારા તેની અમલવારી કરવા જણાવવામાં આવે છે.

[Signature]
10/09/2024
ખાસ ફરજ પરના અધિકારી
(એકેડેમિક)

ક્રમાંક/બીકેએનએમયુ/ એકેડેમિક/૧૨૧૯/૨૦૨૪

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી,

સરકારી પોલીટેકનિક કેમ્પસ,

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી રોડ,

ખડીયા, જૂનાગઢ-૩૬૨૨૬૩

તા.૧૦/૦૯/૨૦૨૪

પ્રતિ,

- ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટસ વિદ્યાશાખાનાં અભ્યાસક્રમો ચલાવતી તમામ કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ તરફ....

નકલ સાદર રવાના:-

- માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રીનાં અંગત સચિવશ્રી.
- પરીક્ષા નિયામકશ્રી, ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ

નકલ રવાના જાણ તથા યોગ્ય કાર્યવાહી અર્થે:

- સીસ્ટમ મેનેજરશ્રી, આઈ.ટી.સેલ વિભાગ (વેબસાઈટ ઉપર પ્રસિદ્ધ થવા અર્થે.)

**BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA UNIVERSITY
JUNAGADH**

BOARD OF SOCIOLOGY STUDIES

FACULTY OF ARTS

SYLLABUS FOR

BACHELOR OF ARTS (HONOURS) PROGRAMME

(SEMESTER- I)

EFFECTIVE FROM JUNE, 2023

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Preamble:

The Government of India has notified National Education Policy (NEP) 2020 on July 29, 2020 based on Dr. Kasturirangan committee's report. The objective is to bridge the gap between the current system of education and what is required in the contemporary era. It is prerequisite to provide the skill based and multidisciplinary education for the Holistic development of the students. To promote the skill based education for the employable graduates along with the object of the gaining of knowledge, Ministry of Education (MoE) and University Grant Commission (UGC) have introduced the National Education Policy (NEP). UGC has already initiated several steps for the improvement in National Higher Education System. The important ones include innovation and improvement in course- curricula, introduction of paradigm shift in learning and teaching pedagogy, examination and education system. Following the instructions of UGC, Bhakta Kavi Narsinh Mehta University, Junagadh has developed curriculum for Sociology.

The rebuilt prospectus for BA Sociology is shaped with the goal that it overcome any barrier between undergraduate and postgraduate degrees of Sociology by giving complete and consistent system as well as framework including all aspect of essential Sociology, Theories and Perspectives of Sociology and various social issues. The students will be able to understand the various sociological pedagogy, Indian sociological perspectives, Indian Social System and its sociological evaluation. Student's ability for critical thinking and skills of social analysis will be improved through various courses. Knowledge and understanding regarding sociological concepts will assist students of Undergraduate with fostering an exhaustive comprehension of the rudiments of sociology as a discipline. The Board of Studies in Sociology of Bhakta Kavi Narsinh Mehta University, Junagadh has developed the curriculum, content and assessment method to play a crucial role for the implementation of reframed policy. Indeed, an assessment will support and encourage expansive educational objectives, for instance, essential knowledge of the discipline of sociology including ethnomethodology, phenomenology, other theories, research and methodology, concepts and perspective, consolation of understudies ascribes including interest, inventiveness and contemplated incredulity and grasping connections of Sociology to different disciplines. Keeping this in mind, the Board of Studies (Sociology) has developed the curriculum of sociology.

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

S N	Seme- ster	Category of Course	Title of the Course	Course Code	Credit	Teac hing Hour s	Intern al Mark s	Extern al Marks	Practical Marks		Total Mark s	Exam Time
									Int.	Ext.		
1	1	Major-1	Introduction to Sociology-1 (સમાજશાસ્ત્ર પરિચય – ૧)	Soc101	4	60	50	50	-	-	100	2:00 Hrs.
2	1	Major-2	Introduction to Indian Society (ભારતીય સમાજનો પરિચય)	Soc102	4	60	50	50	-	-	100	2:00 Hrs.
3	1	Minor-1	Introduction to Sociology-1 (સમાજશાસ્ત્ર પરિચય – ૧)	Soc103	4	60	50	50	-	-	100	2:00 Hrs.
4	1	MD/ID-1	Gender & Society (જેન્ડર અને સમાજ)	ID101	4	60	50	50	-	-	100	2:00 Hrs.
5	1	AEC-1	Student has to select any one language out of Sanskrit, Gujarati, English or Hindi. Syllabus is available on University Website	AEC-1	02	30	25	25	-	-	50	1:00 Hrs.
6	1	SEC-1	Understanding Census & Application (વસ્તી ગણતરીની સમજ અને એપ્લિકેશન)	SEC101	2	30	25	25	-	-	50	1:00 Hrs.
7	1	VAC	This course is common for all. It is available on University Website	VAC-1 (IKS)	02	30	25	25	-	-	50	1:00 Hrs.

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Programme Objectives:

1. To educate students in utility of the Sociology through the study of Indian as well as global society.
2. To educate students about traditional and modern form of sociology.
3. To graduate students who are capable of performing research, analysis, and criticism in sociology as well as other concern discipline.
4. To assist students in the development of intellectual flexibility, creativity, and social, economic and cultural understanding so that they may engage in life-long learnings.

Programme Specific Outcomes:

1. To acquaint students with a vast range of Global sociology.
2. To sharpen critical and analytical abilities applicable in sociology
3. To hone students' academic and critical writing abilities
4. To prepare students for a higher studies and careers.
5. To enhance the students' skill of research and analysis.

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Course Level	4.5	Course Code	Soc101
Programme	BA	Internal Marks	50
Semester	1	External Marks	50
Course Type	Major	Practical Internal	00
Course Title	Introduction to Sociology-1 (સમાજશાસ્ત્ર પરિચય – ૧)	Practical External	00
Course Credit	04	Total	100
Teaching Hours	60 Hrs	Exam Duration	2:00 Hrs.

COURSE OBJECTIVES: The learning objectives of the course are:

- 1) To get basic understanding of sociology
- 2) To know the meaning, form, scope, importance of sociology
- 3) To know about the origin and development of sociology
- 4) Introduction to the concepts of sociology

COURSE LEARNING OUTCOMES: After completion of the course, the students will be able to:

1. Students will be informed about the emergence and development of Sociology.
2. Student will understand the basic concepts of sociology and social system.
3. Students will understand that how these concepts are affiliated with the society and influence it.

COURSE CONTENTS		
Units	Title of the Unit and the Topics	No. of Lectures
Unit 1	Introduction, Origin and Development of Sociology in India (1) Historical, Social, Economic Background of Sociology (2) Origin and Development of Sociology in India (A) Pre-Independence Period (1) Early Stage of Sociology (2) Development of sociology as an academic discipline (B) Post-Independence Period (1) Stage of specialization and Differentiation (2) Development of various aspects of sociology (3) Large scale acceptance of sociology	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	(C) Contribution of Mumbai and Lucknow School in the Development of Sociology 1) Contribution of Mumbai School 2) Contribution of Lucknow School • Impediments to the Development of Sociology in India Development of Sociology in Gujarat (Phases of Development)	
Unit 2.	Sociology as a social science - Introduction (1) Meaning and characteristics of science (2) Meaning and characteristics of social science (3) Form-Characteristics of Sociology as a Social Science (4) Meaning of Sociology, Definitions (5) Scope of Sociology (6) Significance of Sociology (7) Limitations of Sociology	15
Unit 3.	Sociological perspective and comparison of sociology with other social sciences (A) Sociological Perspective - Meaning and characteristics of sociological perspective - Concept of clarification of sociological point of view - Differences between Social Sciences: Perspectives (B) Comparison of sociology with other social sciences - Sociology and Economics - Sociology and Politics - Sociology and Psychology - Sociology and History - Sociology and Anthropology	15
Unit -4	Social action and interaction - Introduction (A) Meaning and Elements of Social Action (B) Meaning and characteristics of social interaction	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	- Types of social interaction: (1) Cooperation (2) Competition (3) Conflict (4) Adjustment	
--	--	--

હેતુઓ: ૧) સમાજશાસ્ત્રની પ્રાથમિક સમજ મેળવવી ૨) સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, મહત્વ વિશે જાણવું ૩) સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે જાણવું ૪) સમાજશાસ્ત્રના ખ્યાલોનો પરિચય		
Outcomes: 1) વિદ્યાર્થીઓ સમાજશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે માહિતગાર થશે. 2) વિદ્યાર્થીઓ સમાજશાસ્ત્ર અને સામાજિક વ્યવસ્થાના મૂળભૂત ખ્યાલોને સમજશે. 3) વિદ્યાર્થીઓ સમજશે કે સમાજશાસ્ત્રનાં વિભિન્ન ખ્યાલો સમાજ સાથે જોડાયેલા છે અને તેને પ્રભાવિત કરે છે.		
COURSE CONTENTS		
યુનિટ	શીર્ષક અને વિષયો	વ્યાખ્યાન
યુનિટ ૧	ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ - પરિચય (1) સમાજશાસ્ત્રની ઐતિહાસિક, સામાજિક, આર્થિક પાશ્વેભૂમિકા (2) ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ (A) સ્વાતંત્ર્ય પૂર્વેનો સમયગાળો (1) સમાજશાસ્ત્રનો પ્રારંભિક તબક્કો (2) શૈક્ષણિક શાખા તરીકે સમાજશાસ્ત્રનો વિકાસ (B) સ્વાતંત્ર્ય પછીનો સમયગાળો (1) વિશેષીકરણ અને વિભેદીકરણનો તબક્કો (2) સમાજશાસ્ત્રના વિવિધ પાસાંઓનો વિકાસ (3) સમાજશાસ્ત્રનો વિશાળ સ્વીકાર (C) સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં મુંબઈ અને લખનૌ શાખાનું પ્રદાન (1) મુંબઈ શાખાનું પ્રદાન (2) લખનૌ શાખાનું પ્રદાન (3) ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં નડતા અવરોધો (4) ગુજરાતમાં સમાજશાસ્ત્રનો વિકાસ (વિકાસના તબક્કા)	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

યુનિટ ૨	સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સમાજશાસ્ત્ર - પરિચય (1) વિજ્ઞાનનો અર્થ અને લક્ષણો (2) સામાજિક વિજ્ઞાનનો અર્થ અને લક્ષણો (3) સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સમાજશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ - લક્ષણો (4) સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, વ્યાખ્યાઓ (5) સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર (6) સમાજશાસ્ત્રનું મહત્વ (7) સમાજશાસ્ત્રની મર્યાદાઓ	15
યુનિટ ૩	સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુ અને સમાજશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથે તુલના (A) સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુ - સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુનો અર્થ અને લક્ષણો - સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુની સ્પષ્ટતાનો ખ્યાલ - સામાજિક વિજ્ઞાનો વચ્ચે તફાવત : દ્રષ્ટિબિંદુનો (B) સમાજશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથે તુલના - સમાજશાસ્ત્ર અને અર્થશાસ્ત્ર - સમાજશાસ્ત્ર અને રાજ્યશાસ્ત્ર - સમાજશાસ્ત્ર અને મનોવિજ્ઞાન - સમાજશાસ્ત્ર અને ઇતિહાસ - સમાજશાસ્ત્ર અને માનવશાસ્ત્ર	15
યુનિટ ૪	સામાજિક ક્રિયા અને આંતરક્રિયા - પરિચય (A) સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ અને તત્વો (B) સામાજિક આંતરક્રિયાનો અર્થ અને લક્ષણો - સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકારો: (1) સહકાર (2) સ્પર્ધા (3) સંઘર્ષ (4) સમાયોજન	15

Reference Books

1. Ram Ahuja – Indian Social System
2. L.P. Vidyarthi and Binay Kumar Rai – The Tribal Culture of India
3. A.R. Desai- rural Sociology in India
4. S.C. Dube – Indian Society

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

5. Twiner - Indian's Urban Future
6. એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે: ભારતની સામાજિક રચના
7. જે.પી.સિંહ: આધુનિક ભારતનો સમાજ
8. કે.એલ.શર્મા: ભારતીય સામાજિક સંરચના અને પરિવર્તન
9. અમરકુમાર: યોગેન્દ્ર સિંહનું સમાજશાસ્ત્ર
10. યોગેશ એટલ: આદિવાસી ભારત
11. ઉપાધ્યાય ઋષિરાજ: સમાજશાસ્ત્ર: વિભાવના અને પરિપ્રેક્ષ્ય (એક પરિચયાત્મક વિમર્શ)
12. સમાજશાસ્ત્ર પરિચય લેખક: એ.જી. શાહ અને જે.કે. દવે.
13. સમાન્ય સમાજશાસ્ત્ર લેખક : એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે.
14. સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતો લેખક: એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે.

INTERNAL EVALUATION SCHEME		
NO	Particulars	Marks
1	Mid Semester Exam (Mandatory)	25
2	Class Test	05
3	Open book exam/test	05
4	Open note exam/test	05
5	Self-test/ Online test	05
6	Essay/Article writing	05
7	Quizzes/Objective test	05
8	Class assignment	05
9	Home assignment	05
10	Reports Writing	05
11	Research/Dissertation	05
12	Case Studies	05
13	Viva/Oral exam	05
14	Group Discussion	05
15	Role Play	05
16	Paper presentation/Seminar	05
17	Language Lab work	05
18	Interview	05
19	Craft work	05
20	Co-curricular work	05

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

21	Field Assignment	05
22	Poster Presentation	05
23	Attendance	05
24	Project Work	05
	Total	50

Note: Sr.No.1 is mandatory. Select any five from Sr.No.2 to 24. Each Contains five marks. Student should secure 18 Marks for passing in internal Exam.

Paper Style

Ques. No.	Particulars	From which Unit	Marks
Que. 1	Question 1	1	10
	Or		
	Question 1		
Que. 2	Question 2	2	10
	Or		
	Question 2		
Que. 3	Question 3	3	10
	Or		
	Question 3		
Que. 4	Question 4	4	10
	Or		
	Question 4		
Que. 5	Write a Short Note. (2/4)	From Each Unit	10
		Total	50

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Course Level	4.5	Course Code	Soc102
Programme	BA	Internal Marks	50
Semester	1	External Marks	50
Course Type	Major-2	Practical Internal	00
Course Title	Introduction to Indian Society (ભારતીય સમાજનો પરિચય)	Practical External	00
Course Credit	04	Total	100
Teaching Hours	60 Hrs	Exam Duration	2:00 Hrs.

COURSE OBJECTIVES:

- 1) Understanding the demographics of India.
- 2) To understand about the major communities of India.
- 3) To get informed about the structure of Indian society.

COURSE LEARNING OUTCOMES: After completion of the course, the students will be able to:

- 1) Students will be able to understand the structure of Indian society as well as social facts and concepts.
- 2) Students will get to know the communities of India and their Peculiarities.
- 3) Students will be aware of the socio-cultural dimensions of India, and will be able to make empirical observations.

COURSE CONTENTS		
Units	Title of the Unit and the Topics	No. of Lectures
Unit 1	Indian Demography and Social Indicators 1) Population Structure in India: Population of India, Population Density, Sex Ratio in Population, Literacy Ratio, Age Ratio, Rural – Urban Ratio. 2) Social indicators of population structure in India 3) Population Growth (Effects of Population Growth on Society) 4) Social effects of age and gender structure 5) Population Policy of India	15
Unit 2	Rural, urban and tribal communities of India 1) Rural Community: Meaning and characteristics of rural community, occupational structure of rural community. 2) Urban Community: Meaning and characteristics of urban community; Occupational structure of an urban community.	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	3) rural and urban communities ; comparison – Difference 4) Tribal Community: Meaning and characteristics of tribal community, Geographical classification of tribal community, social life of tribals, occupational structure of tribals, youth dormitories.	
Unit 3.	Structure of Indian Society: Caste, Religion, Language, Gender and Region 1) Caste: Meaning and difference between varna and caste 2) Religion: Religious groups and their social significance, Meaning and Characteristics of Secularism, Meaning and characteristics of religious fundamentalism, Meaning and characteristics of communalism, Causes and Consequences of Communalism 3) Language: Language groups in India, meaning of language and diversity of languages, multilingual nature of Indian society and problems arising out of it. 4) Gender : Meaning and foundations of Gender, issues of Gender 5) Region: Meaning and diversity of region, Meaning of Regional Dissonance, causes, consequences and solution.	15
Unit -4	Indian Society – Social and Cultural Dimensions 1) Primitive Society: Vedic civilization, Uttar Vedic society and culture, Varna and Varnasram System, Islamic tradition and culture, Fusion of Hindu – Muslim culture, 2) Indian society of British Era: Westernization, Impact of Education, Urbanization and Industrialization, Impact of Communication and Transportation, Impact of National and Social Consciousness. 3) Post-Independence Indian Society: Judicial Equality, National Integration, Five Year Plans and Socio-Economic Change, Social Law and Progress	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

હેતુઓ: ૧) ભારતની વસ્તી વિષયક સમજણ મેળવવી ૨) ભારતનાં મુખ્ય સમુદાયો વિશે સમજણ મેળવવી ૩) ભારતીય સમાજનાં માળખા વિશે સમજ મેળવવી		
Outcomes: ૧) વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સમાજનું માળખું તેમજ સામાજિક તથ્યો અને ખ્યાલો સમજવા સક્ષમ બનશે. ૨) વિદ્યાર્થીઓ ભારતનાં સમુદાયો અને તેમની વિશેષતા પરત્વે માહિતગાર થશે. ૩) વિદ્યાર્થીઓ ભારતનાં સામાજિક સાંસ્કૃતિક પરિમાણો અંગે વાકેફ થાશે તેમજ પ્રયોગમૂલક અવલોકનો વ્યક્ત કરી શકશે.		
COURSE CONTENTS		
યુનિટ	શીર્ષક અને વિષય	વિષય
યુનિટ ૧	ભારતમાં વસ્તીનું બંધારણ અને સામાજિક સૂચિતાર્થો ૧) ભારતમાં વસ્તીનું બંધારણ: ભારતની વસ્તી, વસ્તી ગીચતા, વસ્તીમાં લિંગ પ્રમાણ, સાક્ષરતા પ્રમાણ, વય પ્રમાણ, ગ્રામીણ – શહેરી પ્રમાણ. ૨) ભારતમાં વસ્તી બંધારણનાં સામાજિક સૂચિતાર્થો ૩) વસ્તી વૃદ્ધિ (વસ્તીવૃદ્ધિની સમાજ ઉપરની અસરો) ૪) વય અને લિંગ રચનાની સામાજિક અસરો ૫) ભારતની વસ્તીનિતી	15
યુનિટ ૨	ભારતનાં ગ્રામીણ, શહેરી અને આદિવાસી સમુદાય ૧) ગ્રામીણ સમુદાય: ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ અને લક્ષણો, ગ્રામીણ સમુદાયનું વ્યવસાયિક માળખું. ૨) શહેરી સમુદાય: શહેરી સમુદાયનો અર્થ અને લક્ષણો શહેરી સમુદાયનું વ્યવસાયિક માળખું. ૩) ગ્રામીણ અને શહેરી સમુદાયનો તફાવત – તુલના ૪) આદિવાસી સમુદાય: આદિવાસી સમુદાયનો અર્થ અને લક્ષણો, આદિવાસી સમુદાયનું ભૌગોલિક વર્ગીકરણ, આદિવાસીઓનું સમાજ જીવન, આદિવાસીઓની વ્યવસાયિક રચના, યુવા ગૃહો.	15
યુનિટ ૩	ભારતીય સમાજનું માળખું: જ્ઞાતિ, ધર્મ, ભાષા, લિંગ અને પ્રદેશ ૧) જ્ઞાતિ: વર્ણ અને જ્ઞાતિનો અર્થ અને તફાવત ૨) ધર્મ: ધાર્મિક જૂથો અને તેનું સામાજિક મહત્વ બિનસાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ અને લક્ષણો ધાર્મિક મૂળભૂતવાદનો અર્થ અને લક્ષણો કોમવાદનો અર્થ અને લક્ષણો કોમવાદનાં કારણો અને પરિણામો ૩) ભાષા: ભારતમાં ભાષા જૂથો, ભાષાનો અર્થ અને ભાષાઓનું વૈવિધ્ય, ભારતીય સમાજનું બહુભાષી સ્વરૂપ અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી સમસ્યાઓ	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	૪) લૅંગિકતા: લૅંગિકતાનો અર્થ અને આધારો, લૅંગિકતાનાં પ્રશ્નો ૫) પ્રદેશ: પ્રદેશનો અર્થ અને વૈવિધ્ય, પ્રાદેશિક વિસંવાદીતતાનો અર્થ, કારણો, પરિણામો અને ઉકેલ	
યુનિટ ૪	ભારતીય સમાજ – સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પરિણામો ૧) પ્રાચીન સમાજ: વૈદિક સભ્યતા, ઉત્તર વૈદિક સમાજ અને સંસ્કૃતિ, વાર્ણ અને વાર્ણાશ્રમ વ્યવસ્થા, ઈસ્લામ પરંપરા અને સંસ્કૃતિ, હિન્દુ – મુસ્લિમ સંસ્કૃતિનો સમન્વય ૨) બ્રિટીશકાલીન ભારતીય સમાજ: પ્રશ્વીમીકરણ, શિક્ષણની અસર, નગરીકરણ અને ઔદ્યોગીકરણ, સદેશાવ્યવહાર અને વાહનવ્યવહારનાં સાધનોની અસર, રાષ્ટ્રીય અને સામાજિક ચેતનાનો પ્રભાવ ૩) સ્વતંત્રતા પછીનો ભારતીય સમાજ: ન્યાયિક સમાનતા, રાષ્ટ્રીય એકીકરણ, પંચવર્ષીય યોજનાઓ અને સામાજિક આર્થિક પરિવર્તન, સામાજિક કાનૂન અને પ્રગતિ	15

Reference books:

1. Ram Ahuja – Indian Social System
2. L.P. Vidyarthi and Binay Kumar Rai – The Tribal Culture of India
3. A.R. Desai- rural Sociology in India
4. S.C. Dube – Indian Society
5. Twiner - Indian's Urban Future
6. એ.જી.શાહ અને જે.કે.દેવે: ભારતની સામાજિક રચના
7. જે.પી.સિંહ: આધુનિક ભારતનો સમાજ
8. કે.એલ.શર્મા: ભારતીય સામાજિક સંરચના અને પરિવર્તન
9. અમરકુમાર: યોગેન્દ્ર સિંહનું સમાજશાસ્ત્ર
10. યોગેશ એટલ: આદિવાસી ભારત

INTERNAL EVALUATION SCHEME		
NO	Particulars	Marks
1	Mid Semester Exam (Mandatory)	25
2	Class Test	05
3	Open book exam/test	05
4	Open note exam/test	05
5	Self-test/ Online test	05
6	Essay/Article writing	05
7	Quizzes/Objective test	05
8	Class assignment	05
9	Home assignment	05
10	Reports Writing	05
11	Research/Dissertation	05

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

12	Case Studies	05
13	Viva/Oral exam	05
14	Group Discussion	05
15	Role Play	05
16	Paper presentation/Seminar	05
17	Language Lab work	05
18	Interview	05
19	Craft work	05
20	Co-curricular work	05
21	Field Assignment	05
22	Poster Presentation	05
23	Attendance	05
24	Project Work	05
	Total	50

Note: Sr.No.1 is mandatory. Select any five from Sr.No.2 to 24. Each Contains five marks. Student should secure 18 Marks for passing in internal Exam.

Paper Style

Ques. No.	Particulars	From which Unit	Marks
Que. 1	Question 1	1	10
	Or		
	Question 1		
Que. 2	Question 2	2	10
	Or		
	Question 2		
Que. 3	Question 3	3	10
	Or		
	Question 3		
Que. 4	Question 4	4	10
	Or		
	Question 4		
Que. 5	Write a Short Note. (2/4)	From Each Unit	10
		Total	50

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Course Level	4.5	Course Code	Soc103
Programme	BA	Internal Marks	50
Semester	1	External Marks	50
Course Type	Minor	Practical Internal	00
Course Title	Introduction to Sociology-1 (સમાજશાસ્ત્ર પરિચય – ૧)	Practical External	00
Course Credit	04	Total	100
Teaching Hours	60 Hrs	Exam Duration	2:00 Hrs.

COURSE OBJECTIVES: The learning objectives of the course are:

- 1) To get basic understanding of sociology
- 2) To know the meaning, form, scope, importance of sociology
- 3) To know about the origin and development of sociology
- 4) Introduction to the concepts of sociology

COURSE LEARNING OUTCOMES: After completion of the course, the students will be able to:

4. Students will be informed about the emergence and development of Sociology.
5. Student will understand the basic concepts of sociology and social system.
6. Students will understand that how these concepts are affiliated with the society and influence it.

COURSE CONTENTS		
Units	Title of the Unit and the Topics	No. of Lectures
Unit 1	Introduction, Origin and Development of Sociology in India (1) Historical, Social, Economic Background of Sociology (2) Origin and Development of Sociology in India (A) Pre-Independence Period (1) Early Stage of Sociology (2) Development of sociology as an academic discipline (B) Post-Independence Period (1) Stage of specialization and Differentiation (2) Development of various aspects of sociology (3) Large scale acceptance of sociology	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	(C) Contribution of Mumbai and Lucknow School in the Development of Sociology 1) Contribution of Mumbai School 2) Contribution of Lucknow School • Impediments to the Development of Sociology in India Development of Sociology in Gujarat (Phases of Development)	
Unit 2.	Sociology as a social science - Introduction (1) Meaning and characteristics of science (2) Meaning and characteristics of social science (3) Form-Characteristics of Sociology as a Social Science (4) Meaning of Sociology, Definitions (5) Scope of Sociology (6) Significance of Sociology (7) Limitations of Sociology	15
Unit 3.	Sociological perspective and comparison of sociology with other social sciences (A) Sociological Perspective - Meaning and characteristics of sociological perspective - Concept of clarification of sociological point of view - Differences between Social Sciences: Perspectives (B) Comparison of sociology with other social sciences - Sociology and Economics - Sociology and Politics - Sociology and Psychology - Sociology and History - Sociology and Anthropology	15
Unit -4	Social action and interaction - Introduction (A) Meaning and Elements of Social Action (B) Meaning and characteristics of social interaction	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	- Types of social interaction: (1) Cooperation (2) Competition (3) Conflict (4) Adjustment	
--	--	--

હેતુઓ: ૧) સમાજશાસ્ત્રની પ્રાથમિક સમજ મેળવવી ૨) સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, મહત્વ વિશે જાણવું ૩) સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે જાણવું ૪) સમાજશાસ્ત્રના ખ્યાલોનો પરિચય		
Outcomes: 1) વિદ્યાર્થીઓ સમાજશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે માહિતગાર થશે. 2) વિદ્યાર્થીઓ સમાજશાસ્ત્ર અને સામાજિક વ્યવસ્થાના મૂળભૂત ખ્યાલોને સમજશે. 3) વિદ્યાર્થીઓ સમજશે કે સમાજશાસ્ત્રનાં વિભિન્ન ખ્યાલો સમાજ સાથે જોડાયેલા છે અને તેને પ્રભાવિત કરે છે.		
COURSE CONTENTS		
યુનિટ	શીર્ષક અને વિષયો	વ્યાખ્યાન
યુનિટ ૧	ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ - પરિચય (1) સમાજશાસ્ત્રની ઐતિહાસિક, સામાજિક, આર્થિક પાશ્વેભૂમિકા (2) ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ (A) સ્વાતંત્ર્ય પૂર્વેનો સમયગાળો (1) સમાજશાસ્ત્રનો પ્રારંભિક તબક્કો (2) શૈક્ષણિક શાખા તરીકે સમાજશાસ્ત્રનો વિકાસ (B) સ્વાતંત્ર્ય પછીનો સમયગાળો (1) વિશેષીકરણ અને વિભેદીકરણનો તબક્કો (2) સમાજશાસ્ત્રના વિવિધ પાસાંઓનો વિકાસ (3) સમાજશાસ્ત્રનો વિશાળ સ્વીકાર (C) સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં મુંબઈ અને લખનૌ શાખાનું પ્રદાન (1) મુંબઈ શાખાનું પ્રદાન (2) લખનૌ શાખાનું પ્રદાન (3) ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં નડતા અવરોધો (4) ગુજરાતમાં સમાજશાસ્ત્રનો વિકાસ (વિકાસના તબક્કા)	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

યુનિટ ૨	સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સમાજશાસ્ત્ર - પરિચય (1) વિજ્ઞાનનો અર્થ અને લક્ષણો (2) સામાજિક વિજ્ઞાનનો અર્થ અને લક્ષણો (3) સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સમાજશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ - લક્ષણો (4) સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, વ્યાખ્યાઓ (5) સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર (6) સમાજશાસ્ત્રનું મહત્વ (7) સમાજશાસ્ત્રની મર્યાદાઓ	15
યુનિટ ૩	સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુ અને સમાજશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથે તુલના (A) સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુ - સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુનો અર્થ અને લક્ષણો - સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિબિંદુની સ્પષ્ટતાનો ખ્યાલ - સામાજિક વિજ્ઞાનો વચ્ચે તફાવત : દ્રષ્ટિબિંદુનો (B) સમાજશાસ્ત્રનો અન્ય સામાજિક વિજ્ઞાનો સાથે તુલના - સમાજશાસ્ત્ર અને અર્થશાસ્ત્ર - સમાજશાસ્ત્ર અને રાજ્યશાસ્ત્ર - સમાજશાસ્ત્ર અને મનોવિજ્ઞાન - સમાજશાસ્ત્ર અને ઇતિહાસ - સમાજશાસ્ત્ર અને માનવશાસ્ત્ર	15
યુનિટ ૪	સામાજિક ક્રિયા અને આંતરક્રિયા - પરિચય (A) સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ અને તત્વો (B) સામાજિક આંતરક્રિયાનો અર્થ અને લક્ષણો - સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકારો: (1) સહકાર (2) સ્પર્ધા (3) સંઘર્ષ (4) સમાયોજન	15

Reference Books

15. Ram Ahuja – Indian Social System
16. L.P. Vidyarthi and Binay Kumar Rai – The Tribal Culture of India
17. A.R. Desai- rural Sociology in India
18. S.C. Dube – Indian Society

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

19. Twiner - Indian's Urban Future
20. એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે: ભારતની સામાજિક રચના
21. જે.પી.સિંહ: આધુનિક ભારતનો સમાજ
22. કે.એલ.શર્મા: ભારતીય સામાજિક સંરચના અને પરિવર્તન
23. અમરકુમાર: યોગેન્દ્ર સિંહનું સમાજશાસ્ત્ર
24. યોગેશ એટલ: આદિવાસી ભારત
25. ઉપાધ્યાય ઋષિરાજ: સમાજશાસ્ત્ર: વિભાવના અને પરિપ્રેક્ષ્ય (એક પરિચયાત્મક વિમર્શ)
26. સમાજશાસ્ત્ર પરિચય લેખક: એ.જી. શાહ અને જે.કે. દવે.
27. સમાન્ય સમાજશાસ્ત્ર લેખક : એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે.
28. સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતો લેખક: એ.જી.શાહ અને જે.કે.દવે.

INTERNAL EVALUATION SCHEME		
NO	Particulars	Marks
1	Mid Semester Exam (Mandatory)	25
2	Class Test	05
3	Open book exam/test	05
4	Open note exam/test	05
5	Self-test/ Online test	05
6	Essay/Article writing	05
7	Quizzes/Objective test	05
8	Class assignment	05
9	Home assignment	05
10	Reports Writing	05
11	Research/Dissertation	05
12	Case Studies	05
13	Viva/Oral exam	05
14	Group Discussion	05
15	Role Play	05
16	Paper presentation/Seminar	05
17	Language Lab work	05
18	Interview	05
19	Craft work	05
20	Co-curricular work	05

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

21	Field Assignment	05
22	Poster Presentation	05
23	Attendance	05
24	Project Work	05
	Total	50

Note: Sr.No.1 is mandatory. Select any five from Sr.No.2 to 24. Each Contains five marks. Student should secure 18 Marks for passing in internal Exam.

Paper Style

Ques. No.	Particulars	From which Unit	Marks
Que. 1	Question 1	1	10
	Or		
	Question 1		
Que. 2	Question 2	2	10
	Or		
	Question 2		
Que. 3	Question 3	3	10
	Or		
	Question 3		
Que. 4	Question 4	4	10
	Or		
	Question 4		
Que. 5	Write a Short Note. (2/4)	From Each Unit	10
		Total	50

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

Course Level	4.5	Internal Marks	50
Semester	1	External Marks	50
Course Type	Interdisciplinary/Multidisciplinary-1	Practical Internal	00
Course Title	Gender & Society (જેન્ડર અને સમાજ)	Practical External	00
Course Credit	04	Total	100
Teaching Hours	60 Hrs	Exam Duration	2:00 Hrs.
Course Code	ID101		

COURSE OBJECTIVES:

1. To create awareness and sensitivity among students regarding gender.
2. To create awareness about gender-based inequalities
3. To understand basic concepts related to gender and society.

COURSE LEARNING OUTCOMES: After completion of the course, the students will be able to:

1. Students will be aware of gender and gender-based discrimination.
2. Students will develop a broad understanding of the role of gender in social structures and gender-based status.
3. Students will understand the difference between sex and gender and will be sensitized about the gender-based issues.

COURSE CONTENTS		
Units	Title of the Unit and the Topics	No. of Lectures
Unit 1	Meaning of Sex & Gender Gender based definition: Status, Power, Gender Gap, Gender based equalities & inequalities, Difference between Gender & Sex Characteristics of Gender Gender & Socialization, Social Construction of Gender	15
Unit 2	Gender based discrimination and inequalities Areas of Gender Inequality Gender based division of labour Restrictions on women. Patriarchy: Meaning, Definition and Fields of Emergence	15
Unit 3	Feminist movements Phases of Feminist Movements	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	Prevalence and challenges of women's movements Feminist Approaches: Liberal Feminism, Redical Feminism and Modern Feminism	
Unit 4	Gender and Development Interdisciplinary Approaches to Women and Development Role of Women in Development Women Development Programs in India and Gujarat Women Empowerment: Meaning, Nature and Features	15

હેતુઓ: ૧) જેન્ડર અંગે વિદ્યાર્થીઓમાં જાગૃતતા અને સંવેદનશીલતા લાવવી. ૨) જેન્ડર આધારિત અસમાનતાઓ અંગે જાગૃતતા લાવવી ૩) જેન્ડર અને સમાજ સંબંધિત પાયાના ખ્યાલો સમજવા.		
Outcomes: ૧) વિદ્યાર્થીઓ જેન્ડર અને જેન્ડર આધારિત ભેદભાવ અંગે જાગૃત થશે. ૨) વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક માળખામાં જેન્ડરની ભૂમિકા તેમજ જેન્ડર આધારિત દરજ્જા અંગે વિસ્તૃત સમજ કેળવાશે. ૩) વિદ્યાર્થીઓને લિંગ અને જેન્ડરનો ભેદ સમજશે તેમજ જેન્ડર આધારિત સમસ્યાઓ પરત્વે સંવેદનશીલ બનશે		
COURSE CONTENTS		
યુનિટ	શીર્ષક અને વિષય	વિષય
યુનિટ ૧	લિંગ અને જેન્ડરનો અર્થ. જેન્ડર સંબંધિત વિભાવનાઓ: દરજ્જો, સત્તા, જેન્ડર ગેપ, જેન્ડર આધારિત સમાનતા – અસમાનતા જેન્ડર અને લિંગ વચ્ચેનો તફાવત, જેન્ડરની લાક્ષણિકતાઓ જેન્ડર અને સામાજિકરણ જેન્ડરનું સામાજિક બંધારણ.	15
યુનિટ ૨	જેન્ડર આધારિત ભેદભાવ અને અસમાનતાઓ જાતીય અસમાનતાનાં ક્ષેત્રો જેન્ડર આધારિત શ્રમવિભાજન સ્ત્રીઓ પરના નિયંત્રણો. પિતૃસત્તા: અર્થ, વ્યાખ્યા અને આવિર્ભાવનાં ક્ષેત્રો	15
યુનિટ ૩	નારીવાદી આંદોલનો નારીવાદી આંદોલનોનાં તબક્કાઓ નારી આંદોલનોનો વ્યાપ અને પડકારો	15

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

	નારીવાદી અભિગમો: ઉદારવાદી નારીવાદ, ઉદામવાદી નારીવાદ અને આધુનિક નારીવાદ	
યુનિટ ૪	જેન્ડર અને વિકાસ સ્ત્રીઓ અને વિકાસનાં નિતીવિષયક અભિગમો વિકાસમાં સ્ત્રીઓની ભૂમિકા ભારત અને ગુજરાતમાં નારી વિકાસનાં કાર્યક્રમો સ્ત્રી સશક્તિકરણ: અર્થ, સ્વરૂપ અને વિશેષતાઓ	15

Suggested Reading:

1. રાવલ ચંદ્રિકા: જેન્ડર અને વિકાસ
2. રાવલ ચંદ્રિકા: જેન્ડર અને સમાજ
3. રાવલ ચંદ્રિકા: સ્ત્રીઓ અને સમાજ
4. શાહ એ.જી: સ્ત્રીઓ અને સમાજ
5. રાવલ ચંદ્રિકા, શૈલજા ધ્રુવ: નારી વ્યથા
6. કલ્પના શાહ: સ્ત્રીનો બદલાતો દરજ્જો અને ભૂમિકા
7. શાહ કલ્પના: સ્ત્રી શિક્ષણ : વિકાસ અને પડકારો

INTERNAL EVALUATION SCHEME		
NO	Particulars	Marks
1	Mid Semester Exam (Mandatory)	25
2	Class Test	05
3	Open book exam/test	05
4	Open note exam/test	05
5	Self-test/ Online test	05
6	Essay/Article writing	05
7	Quizzes/Objective test	05
8	Class assignment	05
9	Home assignment	05
10	Reports Writing	05
11	Research/Dissertation	05
12	Case Studies	05

Bhakta Kavi Narsinh Mehta University
Syllabus of Bachelor of Arts (B.A.) as per NEP
Effective from June, 2023
Subject: Sociology

13	Viva/Oral exam	05
14	Group Discussion	05
15	Role Play	05
16	Paper presentation/Seminar	05
17	Language Lab work	05
18	Interview	05
19	Craft work	05
20	Co-curricular work	05
21	Field Assignment	05
22	Poster Presentation	05
23	Attendance	05
24	Project Work	05
Total		50

Note: Sr.No.1 is mandatory. Select any five from Sr.No.2 to 24. Each Contains five marks. Student should secure 18 Marks for passing in internal Exam.

Paper Style

Ques. No.	Particulars	From which Unit	Marks
Que. 1	Question 1	1	10
	Or		
	Question 1		
Que. 2	Question 2	2	10
	Or		
	Question 2		
Que. 3	Question 3	3	10
	Or		
	Question 3		
Que. 4	Question 4	4	10
	Or		
	Question 4		
Que. 5	Write a Short Note. (2/4)	From Each Unit	10
Total		Total	50